

Kiek ins nao bove

Jef Bartelet, VMG 22-08-2012
mmv Coen Eggen

Tilly's erfenis

De hieronder afgebeelde wapenstein is terug te vinden in de achtergevel van het vroegere Bonnefantenmuseum aan het Academieplein. Het afgietsel van de jaartalsteen hiernaast stond (huidige verblijfplaats onbekend) los in het interieur van Stokstraat 35-37. Voor beide bestaat een redelijk vermoeden dat ze iets te maken hebben (gehad) met het vroegere 'stadspaleis' van Claude Frederique t'Serclaes graaf van Tilly, dat nu nog bekend staat als 'Hof van Tilly' aan de Grote Gracht 90-92.

Het is natuurlijk een gok, maar dat de wapenstein daar mogelijk verdwenen is, zou toegeschreven kunnen worden aan een van de vele verbouwingen die dat gebouw in de loop der tijd onderging, waarbij het transformeerde van een 'hotel de ville' tot Rijks lagereschool, Rijkskweekschool en tenslotte nu faculteit cultuurwetenschappen van de UM. Wat er tenslotte door rigoreuze aanpassingen van zijn vorstelijk(?) verblijf is overgebleven, zou Tilly zeker niet bekoord hebben, al moet gezegd dat het restant op dit moment heel fraai is opgeknapt. (Coen Eggen heeft trouwens met bouwhistorisch onderzoek aangetoond dat daar sprake was van veel schone schijn en dat Tilly zich ruimschoots bezondigd heeft aan 'recyclen en camoufleren').

De wel degelijk schitterende wapenstein bevat het wapen van Claude t'Serclaes de Tilly en zijn vrouw Anne Antoinette Aspremont Lynden de Reckheim.

Het toegevoegde oorlogstuig maakt duidelijk dat Tilly een (beroeps) militair was. Hij diende eerst in het leger van Spanje, maar in 1672 trad hij in dienst van de Staten Generaal. Hij was het ook die met zijn ruiterscompagnie de Gevangenpoort in Den Haag onder bewaking had toen de gebroeders De Witt daar gevangen zaten. Hij trok zich pas terug op uitdrukkelijk schriftelijk bevel van zijn superieuren. Zijn commentaar: "De heren De Witt zijn thans dode heren."

De militaire loopbaan van Tilly werd tenslotte besloten met het gouverneurschap van Maastricht van 1718 tot aan zijn dood in 1723. Hij woonde toen op de Grote Gracht nr. 90-92.

Dat was oorspronkelijk de refugie van Munsterbilzen, in 1682 eigendom van twee geboren gravinnen van Reckheim én kanonessen van Munsterbilzen, Anna Maria Eleonora en Anna Antoinetta. De eerste, prinses-abdis, schonk haar aandeel in de 'Poort van Munsterbilzen' aan haar zus toen deze Munsterbilzen verliet om te gaan trouwen met de graaf van Tilly.

Het is geen al te gekke veronderstelling er van uit te gaan dat Tilly's wapenstein ooit een plekje had in de gevel van het poortgebouw van Grote Gracht 90. En dat die tenslotte plaats moest maken voor de grote ramen die er in 1885 geplaatst zijn om een portiersloge boven de poort te realiseren, is heel wel mogelijk. (zie foto) Nu zijn er twee bijna identieke jaartalstenen. Eentje in de tympaan (1) en de ander van de Stokstraat (2). Maar in 1995 is de gehele tympaan vernieuwd, inclusief de cartouche met jaartal. Wat er dus in de Stokstraat 35-37 stond (toen een kantoor van de Rijksgebouwendienst die verantwoordelijk was voor de restauratie) kan bijna niets anders zijn dan een bijgewerkt afgietsel van het zwaar beschadigde origineel dat model gestaan heeft voor de nieuw te maken jaartalsteen.

Op de binnenplaats de (gerestaureerde) fontein met Poseidon die Amphitrite schaakt.

Graaf Tilly